

„**POKROK**“ vychodí každý mesiac **Adresa** zásielky Administrácia „**Pokrok**“ -- Uh. Skalica (Szakolcza Nym.) Oznamy (inzeráty) účtujú sa ľavne a platia sa vopred. -- Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú. ::

POKROK

PREDPLATNÉ poštou na celý rok 2 kor., na 1/2 roka 1 kor. Do cudzozemska 5 korún. -- Predplatné na 3 čísla pod jednou adresou 5 kor., na 6 čís. 9 kor., na 10 čís. 16 kor., na 15 čísel 21 korún. - - - -

Mesačník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

I číslo 2 krajciare.

I číslo 4 haliere.

Každý čitateľ nájde v „**Pokroku**“ vždy všetko to, čo potrebuje vedieť.

Hlavný redaktor, majiteľ a vydavateľ:

JOZEF TESLÍK.

Rady a pokyny sdeľujeme len v tomto časopise a nie dopisami.

Vinohradnícky výlet.

Dňa 15. júna podujali sme výlet do štátnej a zemskej révovej školky ve Strážnici, ktorý sa vydaril nad očakávanie, ku uspokojeniu všetkých prítomných vinohradníkov. Na výlete sa súčasťnilo nás 70 vinohradníkov, ktorí sme na deviatich vozoch, voľaktorí aj pešo prišli a vrátili sa s tou žiadosťou, keď by skalický pán dekan aj inokedy tak poučné výlety nám pripravil.

O pol druhej hodine pri speve našej mládeže, ktorá hojne bola zastúpená vo výprave, čo nám aj veľkú radosť spôsobilo, vyjeli sme zo Skalice a cez Sudoměřice, Petrov a Strážnicu do révovej školky, kde nás, keď naše voze zazreli, hájníci salvami, strelbou privítali. V zemskej školke nás už očakával starosta (mešťanosta) mesta Strážnice pán F. Cikánek i so svojou paničkou, p. Karel Otruba, c. k. vinohradnícky komissár a iní hostia zo Strážnice.

Pred očami našimi sa rozprestierala krásna vinohradnícka zahrada s peknou budovou a jako sme vstúpili na územie školky, pán starosta Cikánek nás milými slovami privítal a predstavil p. vinohradníckeho komissára, ktorý pred budovou školky započal svoju prednášku, z ktorej jednotlivé úrivy v našom článku uverejníme a tiež aj v budúcich číslach nášho Pokroku s otázkou vinohradníckou, ktorá je pre nás Skalicičanov tiež tak vážna, sa zaoberať budeme.

Utvorenie štátnej a zemskej révovej školky v Strážnici, je zásluhou pána starosty Cikánka, ktorý potrebnú subvenciu od štátu a zeme Moravy vymohol, celú školku vedie, je jej správcom, za čo má honorár srdečné: „Zaplať Pán Boh“.

Mesto Strážnica prepustilo 15 meríc pola na 20 rokov ku zariadeniu školky štátu. Školka je štátna a zemska, čo znamená, že polovica výloh je hradená zo štátnej a polovica zo zemskej moravskej pokladnice, jako ku príkladu keď by na jednu vec u nás

prispieval štát a stolica. Tieto dve pokladnice daly pripraviť všetku zem (rigolovať) postavily budovu, skleník, slovom všetko zariadenie, a ročne platia 3200 kor. subvencie na práce. Vincúr odborne vzdelaný, ktorý práce vedie, má 75 korún mesačného platu. Dôchodok, utružené peniaze za hrozno a štepy sa vráťia štátu a zeme.

Pred rokmi, keď nastal úpadok všeobecny vinohradníctva na Morave, štát sa zaujal veci, sriadil dva vinohradnícke komissariaty pre Čechov a Nemcov vzlášť. — (Aj v Skalici bol raz tiež jedon taký komissár prednášku držať a nás poučiť a neznal ani slova slovensky, tak sa pracuje pre ľud u nás. Poznámka sadzača), — ktorí vedú dozor nad školkami a poučujú ľud.

Cielom školiek je pestovanie nových révov, druhov na americkom podklade a racionálne obrábanie vinohradov. Jako známo révokaz (filoxera) vypustošila vinohrady nie len vo Francii, v Nemecku, v južnom Uhorsku, ale teraz aj u nás tiež vystupuje. Preto založili na Morave tieto školky, do ktorých prinesená bola réva úplne immonisovaná a desinficovaná od révokazu, tak že z týchto školiek sa môžu dovážať štepy pre kraje, kde ešte filoxera niet. Keď by voľakto ale v Skalici priniesol štep z Prešporka alebo z Modre a okolia, môže tiež priniesť aj filoxeru, révokaz.

Pán komissár Otruba držal nám ďalej odbornú prednášku o americkej réve a o očkovaní našej domácej révy do amerického podkladku. Učili sme sa očkovať, spojkoval, slovom celý process pestovania. Prešli sme cez celý vinohrad vzorne zariadený, kde sme videli do rozličných amerických druhov zašepené naše druhy, ktoré zkúmajú, jako sa pre naše vinohrady zúžitkovať môžu, ktoré prinášajú najlepšiu úrodu, ktorej pôde jaké druhy zodpovedajú.

Predstavený nám bol pluh vinohradský s ktorým sa vinohrady orú, čo je veľká úspora ľudských síl a peňazi, čo sa len v

tom páde môže robiť, keď je diaľka sadzby 120—130 centimetrov.

Po dokončenej prednáške náš pán dekan s vracnými slovami sa poďakoval v mene prítomných p. starostovi a komissárovi za laskavé prijatie a vysvetlenie.

Odjíždali sme s tou myšlienkou, že jak ľahko a bez veľkých výdavkov by sa dala tiež zariadiť zo začiatku len malá vinohradnícka školka v Skalici pod vedením nášho mestského zahradníka, takže, keď by sa v Skalici zjavil révokaz (filoxera), čo nech Boh od nás odvráti, boli by sme prichytní jakým spôsobom sa brániť mame. Najbližšej roľníckej poučnej výprave vopred sa už teší

Roľník.

KAREL VOTRUBA,
c. k. vinařský komissár v Hodoníně.

Účel štátného a zemskeho vzorného sklepu ústředního v Mutěnicích.

Již v době, kdy začala se činnost, směřující ku povznesení našeho vinařství teprve poznenáhlu rozvíjeti, uvědomil si „Zemský vinařský spolek pro markrabství moravské“, že žádoucího úspěchu dosáhne plně jen tehdy, přijde-li péče o vinaření ruku v ruce se snahou po zlepšení ubohého sklepního hospodářství; proto také na popud zem. vinařského spolku podal posl. P. T. Šilinger a soudruzi ve schůzi zemského sněmu moravského 17. září 1907 mezi jiným návrh, aby za účelem zlepšení sklepního hospodářství zřízeny byly při státních a zemských vinicích vzorné sklepy, ve kterých by za účelem poučení vinařů sklepařské kursy uspořádány býti mohly, kromě toho aby účastníkům kursů poskytována byla nějaká podpora, která by uhradila aspoň vydaje cestovní.

Aby aspoň částečně vyhověno bylo ihned požadavku tomuto, pronajaty byly v místech, kde státní a zemské révové školky zřízeny jsou, jako v Kyjově, ve Vel. Pavlovicích, v Kloboucích u Brna, v Čejkovicích a v Mutěnicích provisorně malé sklepy k uschovávaní sklizeného vína, které sloužilo hlavně k tomu, aby se vinaři okusem přesvědčili o rozdílu v jakosti vína, docíleného z jednotlivých odrůd. Jelikož nepatrné rozměry těchto pronajatých sklepů nedovolovaly pořádat

Zásada závodu:
- Malý zisk, -
Velký obrát!

Módne súkna, módne dámske látky, pánsku-, dámsku- a detskú konfekciu pre každé obdobie, obdržíte vždy najľavnejšie a to najnovšie jedine v I. módnom závode **Antonína Novotného v Hodoníne, Rynková ul. 8.**

praktické kursy, ktoré najviac ku zvelebení skleparstva prispieť môžu, žiadali zástupcové zemského vinařského spolku na vinařské výstave, porádané v 1909 v Hodoníne, tehdejšího ministra orby Exc. dr. Bráfa († 1912) o poskytnutí státní podpory, ktorá by umožnila, zriadiť pro české vinařské kraje Moravy primeraný vzorný sklep; záhodnosti této bylo vyhověno ujistením, že stát přispěje polovičním obnosem k uhrazení nákladu, kterého stavba a zařízení vzorného sklepa vyžadovati bude. Na základě tohoto sľibu přikročil zemský výbor moravský ku řešení otázky, kde by se takový sklep zřídiť měl, aby vytčenému účelu nejlépe posloužití mohl. Po zralé úvaze bylo usneseno, postaviti sklep v Mutěnicích a sice z následujících důvodů:

Mutěnice leží v okrese, ve kterém jest u porovnaní s okresy ostatními největší plocha pěstování révy věnována, obec tuto považovati lze za střed důležitějších vinařských obcí, ze kterých mohou vinaři dráhou nebo povozem všemi směry velmi pohodlně za účelem zúčastnění se kurů dojížděti. Mutěnice samy o sobě jsou zajímavým objektem jako jedna z nejdůležitějších vinařských obcí, kde se také již četní rolníci po celou řadu let pěstěním šlechtěné americké révy zabývají. Státní a zemská révová školka, založená v Mutěnicích, předčí rozlohou všechny ostatní školky, zřízené v českém vinařském území, tvoří zároveň i středisko, kam lze velmi snadno úrodu, sklizenou v jednotlivých školkách, k uložení ve vzorném sklepe dovézati. Velmi výhodné spojení dráhou s Hodonínem umožňuje vinařskému komisaři správu vzorného sklepu obstarávati, jakož i časté a dle potřeby i delší praktické kursy porádati.

Ochotou obecního zastupitelství, které pozemek, na němž vzorný vinohrad jako část státní a zemské révové školky v Mutěnicích zřízen jest, v majetek země odstoupilo, umožnilo se, postaviti vzorný sklep v nejužším spojení s révovou školkou, což velmi výhodné jest nejen pro hospodaření, nýbrž i pro porádaní kurů

Vzorný sklep pozůstává z předních místností a sice z lisovny, kvasírny a kabinetu; kvasírna spojená je sítí v délce 10 m s vlastním sklepem. Inventár obsahuje kromě nádob všechny důležitéjší přístroje, jichž jest ve sklepním hospodářství nevyhnutelně třeba.

Ve vzorném sklepe ukládati se bude sklizeň státních a zemských révových školek dle jednotlivých odrůd; rádným školením docíliti se má vína zralého, kterým by zemský vzorný sklep získával reklamu a tím současně i odbyť vínům, vypěstovaným v českých vinařských krajích Moravy. Nejdůležitějším účelem vzorného sklepu však jest, aby sloužil ku porádaní praktických kurů, na kterých by se vinař seznámil se základními pravidly, kterých dbáti musí, aby docílil ze sklizených hroznů víno zdravé, toto ve sklepe nejen před zkázou uchránil, nýbrž by je správným opatrováním na nejvyšší stupeň vývinu přivedl. Podrobný program skleparských kurů sestaven bude hlavně se zřetelem na chyby, které se ve sklepním hospodářství našich vinařů zakřfenily; samo sebou se rozumí, že při porádaní kurů pamatováno bude hlavně na praktická cvičení, jichž účinek bude jistě snahou po zlepšení nesprávného skleparství ve značné míře podporovati. Na kursech poučování budou vinaři, jak lze různé vady a choroby vína odstraniti, naučt se také správnému posuzování vína, kterého je nevyhnutelně třeba, aby zabráněno bylo nepřijemnému nedorozumnění, které by vyvolati mohl prodej vína obzvláště osobám, jimž jest o vlastnostech vína také jen velmi málo známo.

Okusem vín, jimž koněvati budou skleparské kursy, umožní se vinařům, aby vytvořiti si mohli úsudek o jakosti vín, docílených ve viničích na americkém podkladu, aby se také naučili

znáti rozdíly vín jednotlivých odrůd. Okus vín uspořádá se také ve spojení s vinařskými schůzemi na podzim v době, kdy hrozny dozrávati počínají, aby přirovnávati mohli vinaři plodnost jednotlivých odrůd, vysazených ve vzorném vinohradě, s jakosti vína, chovaného dle odrůd ve vzorném sklepe; přirovnávání takové poslouží rozhodně vinařům při rozhodování o volbě odrůd, kterými by novou vinici vysázeti měli.

Zřízený vzorný sklep sloužití má též v budoucnosti ku navázání užších styků mezi vinaři a hostinskými a sice za tím účelem, aby obrácen byl zřetel hostinských na naše vína, pro která není v úrodnějších letech dostatečného odbytu. Návštěvou kurů mohou současně vinaři i hostinští vědomosti své ve skleparství rozmnožiti, kromě toho, přinesou-li vinaři, jako účastníci kursu, vzorky svých vín, která by prodati chtěli, k obvyklému okusu, mohou velmi snadno prospěti sobě, že najdou mezi přítomnými účastníky kursu z kruhů hostinských kupce, jimž jistě bude zase příjemným, budou-li míti z víceru obcí výběr vzorků různých vín pohromadě.

Úkol, který zbudovaný vzorný sklep plnití má, jest jistě dosti těžký; nekojím se nadějí, že by se podařilo, docíliti hned v brzku dokonalého úspěchu, jsem však pevně přesvědčen, že během času naučt se naši vinaři na skleparských kursech základním pravidlům sklepního hospodářství, právě tak, jak si již v mnohých krajích osvojili potřebných znalostí v pěstění šlechtěné americké révy.

Výňatok z obecní rady, výdržívané dňa 26. júna.

Násmu obecnstvu bude známo, že otázka regulovania Moravy posledné časy tisne sa hodne vpred, ale tiež vieme i to, že otázku túto, rozličné okolnosti tisnú nazad.

Asi pred dvoma rokmi videli sme i v krajskom rozpočte tuším 400 000 korún obnos odhlasovaný na tento cieľ, prisly ale válečné mrákavy a obnos tento zaiste upotrebený bol na iné ciele a otázka regulovania potisnutá zaiste znovu ďalej na dobu nepredvídanú.

Nezaoberali by sme sa tak často s otázkou touto, keby zájmy, jako mesta tak i jednotlivcov, neboly v súvis s vylietavím rieky Moravy, tie ochromné dlhoročné škody škrtia vačky tak mestské jako i jednotlivcov, ba celého obyvateľstva, bydlieaceho v údolí rieky Moravy od Skalice až po Prešporok.

Kommissia spoločnej expositúry na regulovanie Moravy urobila už všetky plány, vymerala koryto toku rieky, len k uskutočneniu, potažne k započatú prác posiaľ nedešlo.

Naše mesto aby chránené bolo od týchto škod, pomýšľalo už i na to, že aspoň predbežne pójde si chrániť zájmy svoje a postaví hrádze na čiare expositúry vymeranej, ktoré by sice stály mesto 52,000— korún, ale tento obnos by bol mestu hrađený v tej dobe, keby vec ku regulovaniu dospela. Lenže vyskytla sa tu ťazkosť nová, výpovedi znalcov tvrdia, že hrádza stavaná lesom nebola by v stave uniesť tlak vody v páde vylietaví Moravy, následkom čoho, vyskytly sa nové plány, aby mesto stavalo hrádze nie tiahnuce sa skalickým lesom, ale pred lesom, ktoré stály by mesto i jednotlivcov 72,000— korún.

Dľa predloženého návrhu p. mešťanostu za tento obnos vystavené by byly hrádze totožné s hrádzou tiahnoucou lesom, rozdiel by bol len v tom, že ťarchy v tomto páde by byly uvalené na samé mesto a skalické obyvateľstvo. Chránený terén bol by v celku asi 1800 kat. jutár, z ktorých menšia čiastka pripadla by na mesto, väčšia čiastka ale na majiteľov ostatných pozemkov, ktorí držia asi

950—1000 kat. jutár vo svojich rukách. Mestu by pripadlo uhradiť do 30,000— kor., ostatok padnul by na majiteľov, takže na jednotlivca prislo by platiť asi 40 korún za jutro, tedy na 6 ročnú amortisáciu včetně i s 5% úrokami ročne platiť by každý majiteľ 8 korún. V návrhu stojí ďalej i to, či by nebolo zbytočné, toľký obnos venovať, keď i tak behom 6 rokov má prísť skutočne ku regulovaniu Moravy.

Náhľady a mienky v mestskej rade byly rozdielne, jednotlivcom snád sa vec ani nepozdávala, že väčšina bola za to, aby sa vôbec ďalej nečakalo, treba mlčky dali i svoj súhlas k návrhu, v duchu si ale mysleli, že ich lúky (štepnicie) vójdu pred hrádzu, takže ich topiť bude i na ďalej. Ponevác ale vo všeobecnosti predsa len za prospešné uznaly, že nejedná sa tu o zájmy jednotlivcov, ale celku, mestská rada poverila p. mešťanostu, aby v smyslu usnesenia porobil všetky potrebné kroky v zájme sriadenia spoločnosti, do ktorej by padly i obce Kátov a Vrádišť a hlasoval vždy v smyslu usnesenia mestského zastupiteľstva.

Dľa tohoto výsledok by bol ten, že ak návrh bude odobrený a prijatý k stavaniu hrádzí pred lesom predsa len skôr-neskôr príjde a celkom správne. Vzdialenosť hrádze od rieky bude asi 1000 metrov, priestor tento bude dostatočný zadržať nával vody a takto terajšie strachy pred vodou prestanú a bude sa časom svojim rozprestierat za hrádzou úrodná dolina, ktorú od dávnych rokov ničila voda a len náhoda podakovat sa mohlo, že ľudia niektorý rok dostali čistý krm, čisté seno.

Keby skutočne mohlo sa veriť, že behom šest rokov Morava regulovaná bude, škoda by bolo vyhadzovať toľké groše, ale dľa našich náhľadov k regulovaniu tak ľahko nepríde, prekážky nové môžu sa vždy vyskytnúť a tým nebolo by konca kraja.

Schvalujeme na celej čiare usnesenie mestskej rady, že sa postavilo na stanovisko svojej vlastnej pomoci, nech sa otázka preťahuje len 10 rokov, už i tak získa sa pri tom a výdavky sa hradia viacnásobne.

Túžobne čakáme riešenie nášho usnesenia a obraciame sa s prosbou na p. mešťanostu, aby pri daných príležitostiach zaujal sa veci, ako to robil i posiaľ, aby čím skôr mohlo prísť k ochranným prácam, ktorými chránené budú zájmy nielen jednotlivých osôb, ale chránené budú zájmy naše spoločné, zájmy mestské a zájmy nás všetkých.

Nová vojna na Balkáne.

Este len nedávno byly mysle slovanských národov uspokojené, že sa vojna s Tureckom skončila a už zase prichádza zdrcujúca zpráva, že na Balkáne není možné vyľnuť vojne, ktorá by bola blamážou pre celý slaviansky národ, lebo sa majú pobit Srbi s Bulharmi, tedy dva slovanské národy medzi sebou, ktorí tak vytrvale bojovaly proti Turkovi. Vojna není este vypovedaná, ale jednotlivé oddiele už medzi sebou bojujú, o ktorých podávame nasledujúce zpravy:

Nemecká zpráva o porážke Bulharov. „Berliner Ztg. am Mittag“ oznamuje zo Skoplje, že Bulhari boli na celej čiare porazení a ustupujú. Za riekami Bragalnica a Zletovou zaujali nové obranné posície. Všade sú od Srbov prenasledovaní. Ztraty na oboch stranách sú obrovské, obzvláste u Bulharov. 30 bulharských dôstojníkov 126 poddôstojníkov a vyše 1000 mužov, ďalej 10 kanónov a 12 vozov s nábojmi padlo Srbom: do rúk. Bulharské pravé krídlo je úplne porazené a v neporiadku ustupuje. Mrtví a ranení sú zanechaní na bojišti. Cez celú noc trvala paľba z kanónov okolo Skoplje. Tiež i na iných čiarach boli Bulhari napadnutí a od Srbov porazení.

Na srbskú notu o posledných udalostiach sdělil bulharský zástupca v Belehrade srbskej vláde, že Bulharsko nikdy si nežiadalo týchto udalostí a že odmieta za ne zodpovednosť. Verná svojmu loyálnemu smýšľaniu dala bulharská vláda ešte pred odovzdaním srbskej noty rozkaz zastaviť operácie a neskôršie ešte ich obnovila a stojí na tom, aby srbskému vojsku dostalo sa tiež tohoto rozkazu.

Verejná mienka v Belehrade, v Sofii a v Athenách je veľmi rozčulená: jedny uvažujú vinnu na druhých a hovoria, že válke sa už nedá vyhnúť.

Slovenský sviatok v Amerike.

V Národných Novinách amerických čítame:

Na deň 30. júna, v pondelok bude v Homestead Parku usporiadaná veľká letná manifestácia, bude to Slovenský Deň, ktorý riadi Slov. Líga. Cieľ tejto slávnosti je čisto národný: sdrúžiť americkú Slovač, uvíť ju v priateľský venec, utužiť slovenské vedomie v slovenskom ľude.

Slovenský Deň bude sviatkom a má sa ho súčasťou každý Slovák, už či je on rímsko- alebo grécko-katolíck, či evanjelik, či kalvín, či pokrokár alebo konzervatívec, všetci tam máme miesta, všetci, ktorí v srdciach za náš slovenský národ a za jeho povznesenie chováme teplé city. Niet rodiny, v ktorej by stále len jasné lúče hriali, niet národa, ktorého oblohu časom nezatahovaly by chmáry. I slovenský národ videl v posledných rokoch veľa svojich mračien na oblohe svojho bytia. Teraz je čas ponapraviť ten náš spoločenský život a uviesť ho na lepšiu cestu, po ktorej celý náš národ bude kráčať svornou prácou a v bratskom porozumení ku krajšej budúcnosti, k blahobytu. Dnes má každý Slovák zdvihnúť hlavu a pozeráť do budúcnosti s okom plným dobrými nádejami. Veď už dosť dlho nosili sme hlavy sklopené a tváre zronené všeobecným pochybovaním, čo — uznať nutno — len škodilo a zabíjalo dobré činy. Dnes dychtíme po obnove národnej práce, po svätom vzrušení, ktoré je prameňom bezzistnej práce za svoje, zdrojom odmeny váhajúcej obetavosti. — Dobré stránky našich srdiec musíme si vzájomne oboznámiť a zámyby, ktoré slachetné naše city pokrývaly, na hrudi svojej odhaliť, aby žiarilo každé to slovenské srdce láskou ku rodu svojmu a z toho lesklého žiarenia aby sa zažala veľká vatra prosperných skutkov národu nášmu. Národ tvoria jednotlivci, rodiny a týchto sväzky. Keď národ spí, to znamená, že všetci jednotlivci v ňom spia. Keď národ hospodársky nič nezaváži, to znamená, že všetci jednotlivci ani pre svoj vlastný ošoh nič nepracujú. Keď národ je chudobný, to znamená, že všetci jeho členovia neusilujú sa hospodársky pokročiť, nesnažia sa zbohatnúť. Nedbalosťou najväčšou sa prehrá človek a to nielen voči sebe samému, ale aj voči národu. Nuž a či máme pokračovať na nedbalosť, ktorá si sadla za stôl nášho slovenského národa a tučnie tam z hostiny našej nevedomosti a nesnaživosti? Známe tú prietnu nedbalosť všetci, stretáme sa s ňou každým dňom. Čas by bol, aby sme ju vyhladili, aby sme sa učili viesť rozumný boj života, z ktorého kynie bujné ovocie jak jednotlivcovi, tak celku národu. Nie je človek stvorený sám pre seba, lež i pre svoju rodinu a nasledovne pre celý národ; má teda za svoj národ pracovať a jeho obraz nosiť v hĺbke srdca svojho. Že ktorý Slovák ako miluje svoj národ, má príležitosť dodávať to teraz svojou účasťou na Slovenskom Dni Homestead Parku, v Homestead, Pa.

Skoro všetky národy Ameriky volia si do oka jeden deň, ktorý zasväcujú národu svojmu, a Slovák toho postrádal. Až tohto roku prednietvom Slov. Lígy prišlo sa k činu a

budeme mať konečne náš národný sviatok, ako majú Irčania. Len nech potom každý brat, každá sestra príde do Homestead, Pa., na Slovenský Deň z ďalších vidiek, ktorí dlhšou cestou musia priniesť takto skutočnú obeť.

Slávnosť v Homestead Parku započne sa hneď ráno v pondelok, dňa 30. júna. Na programe je rečenie, spevy, hudba, atletické závery, base ball, tanec, voľná zábava v prírode atď. Výbor postaral sa i o dobré, občerstvujúce nápoje, o chutné jedlá. — Slávnosť bude trvať celý deň, až do noci.

Tak, bratia a sestry, dokážte, koľko je vo vás svornosti, dokážte ako milujete svoj slovenský národ a prídte všetci na oslavu Slovenského Dňa do Homestead Parku.

DOPISY.

Skalica, (divadelné predstavenie).

Skalickí divadelní ochotníci dňa 29. júna prekvapili nás predstavením historického dramatu „Jánošíka“ od Fr. Svobodová-Goldmanovej pod riadením pána Jozefa Teslika.

Po početných predstaveniach na javišti Kruhu, ktoré p. J. Teslík so svojimi ochotníkmi previedol, zvykli sme ukójene, natešene vracáť sa domov. Tentoraz p. riaditeľ narazil na ťažkosti, ktoré ovšem mimo neho väzila a ktoré prekážaly nám i jemu tešit sa — rozhodnému zdaru.

Na pozvánkach čítame „začiatok presne o 8. hodine“. Pán riaditeľ v prospech zdaru zameškal respektovať to „presne“, keď takmer až o 9. hodine zdvihla sa opona k prvému výstupu. Povážiac, že kus je dosť dlhý, že prestávky medzi jednotlivými dejstvami musely byť dlhšie, lebo to menlivé dekorácie vyžadovaly, hra stala sa vlekou a pretiahla sa až po pol noci. Herci následkom únavy a vlekavosti ochabli, neboli vstave náležite súčinnosť, súhru vyvinúť, preto pozdejšie výstupy neboly hladko prevedené. Pán riaditeľ namietne, že o 8 hodine boly prázdne lavice obecnstva. Je pravda! Tu i obecnstvo zasluhuje zazlenie. Ale skalické obecnstvo treba navykať, aby sa presne dostavilo na určenú hodinu, lebo „kto neskoro chodí, sám sebe škodí“, totiž neuvidí začiatok. Keby pán riaditeľ tiež dbal, aby prestávky medzi dejstvami boly kratšie, dosiahlo by sa, že koniec hry bol by už o pol 11, čo by pre obecnstvo, zvlášť ale pre hercov, jako aj pre ďalšiu zábavu najpohodlnejšie bolo.

Podelenie úloh v celku bolo podarené, čo sa v podarených prvých troch dejstvách dokázalo. Jánošík svoju lásku k rodičom, k domovu, svoje žiاله výborne vyliieval. Prechody z nádejného kňaza, vojaka až po zbojníckeho kapitána boly psychologicky bezvadné. Aj Uherčik vskutku dokázal sa byť Jánošíkovým pokušiteľom, umne, nesilene vystihnul temperament, práve potrebný k svojmu zástoju. Hrajnoha seabavedome vystupoval sfa kapitán, ba ešte i vtedy, keď sa musel svojho rangu vzdať.

V 3. dejstve vystúpilviš Pongrácz nemal akejsi zemianskej hrdosti, akoby sám cítil, že nemá ani poriadnych šiat svojho stavu, vypožičiac si tuším od lekaja holičského slúžneho. Zato ale študenti pekne spievali a boli dosť rozmarní, čo sa aj od takých dobrodružných bohémov očakáva. No, najkrajšie spieval predsa len ten starý bača.

Vo 4. dejstve Szentiványi uchádza sa o lásku Evkynú; no svojím nerozhodným vystupovaním nevie si získať Evku, ktorej lepšie sa pozdáva statný Jánošík, bohužiaľ, ktorý zabudnul sa do krajšej uniformy obliecť, vzdor, že mal k tomu nevyčerpateľné prostriedky. Mimo toho nevedomky Jánošík príde i do rozpakov, keď ho súdruhovia volajú zpäť do hôr a on voľnejšie sa cítil u boku Evky.

5. dejstvo rozuzlí a rozluští celé dráma. V tomto odsúdia zemaní Jánošíka, hoc niektorí spravodliví zasadia sa za oslobodenie jeho tým viac, že sa pri Trenčine svojou udatnosťou preslávil. V tomto dejstve bolo treba vypukle reprodukovat tie dve strany a či odchýlne mienky zemanstva, potom tragikum nesnádze prevážania cez Váh na jar. Najpozornejšie prevedenie záveru iste by bolo vyvolalo ozvenu tragického skončenia toho v podstate nevinného, len za práva ľudu zasadiťšieho sa Jánošíka. No, únava pozdnej noci trochu za-

halila tieto najvýznamnejšie partie na úkor — zvyklého triumfu našich divadelných ochotníkov. Ináče obecnstvo svojim počtom, tak častým potleskom, ba v patričných výstupoch aj — slzami odmenilo prácu a nadanie našich statných hercov. Vša debol.

Drobničky.

Koľko koštovalo vynajdenie Ameriky.

Istý španielsky časopis oznamuje svetu, že pred nedávnom našly sa veľmi vážne dokumenty, týkajúce sa vynajdenia Ameriky, menovite knihy bratov Pinzon, majiteľov lodeníc v Palos, pomocou ktorých Kolumbus mohol uskutočniť svoj zámer vynajdenia nového sveta.

Zo zápiskov nachodiacich sa v tých knihách možno určite vyrátať, koľko koštovalo vynajdenie Ameriky. Tak Kolumbus, ako vodca výpravy zámořskej, obdržal ročné vynahradenie 1659 pesetov (peseta rovná sa 20 centom americkým), dvaja kapitáni na sprevádzajúcich ho loďiach, ktorí podliehali rozkazom Kolumbusa, dostali po 900 pesetov ročne, a mužstvo troch lodí po 50 realov mesačne.

Na celé vystrojenie tej flotily vydano 10,000 pesetov; živnostné prostriedky koštovaly mesačne šesť pesetov na jedného človeka.

Vrátiac sa z výpravy, obdržal Kolumbus 22,000 pesetov, na zaokrytie všetkých útrat dľa predložených účtov. Vynábrada ráta sa od dňa 3. aug. 1492 do 4. marca 1493. K tým 22,000 náleží teda pripočítať ešte 14,000 pesetov, vynaložených na vystrojenie lodí; súhrnom bolo teda vydano na celú výpravu 36,000 pesetov, čo obnáša asi 35 tisíc korún.

Teda keď aj uvážime, že pri sklonku päťnásteho stoletia peniaz mal značne väčšiu hodnotu, než teraz, predsa treba priznať, že vynajdenie Ameriky bolo — veľmi tučnou vecou.

CHÝRNÍK.

— Zo Skalice našim veteránom. Čítal som nasledujúce vyzvanie: „Pozvanie. Výbor utvoril sa majúceho skalického veteránskeho spolku povoláva na deň 6. júla b. r. o 4. hod. popoludní do miestnosti mest. vel. hospody ku shromaždeniu všetkých tých p. t. pánov, ktorí pri cis. a král. spoločnom vojsku alebo pri kr. uhor. honvídoch slúžili. V Skalici, dňa 1. júla 1913. Výbor“. A keď som to prečítal, zadivil som sa. Viem, že vy pane redaktore asi nesúhlasíte so mnou v tejto veci, ale prosím, dajte miesto i mojej slobodnej mienke, ktorú bez okolkovania poviem. Veteránske spolky sú pozostatky sotročenia národov v minulom stolistí, dnes vo dvadsiatom stolistí zakladajú sa odborné spolky, pomocné sdrúzenia, telocvičné a športovné jednoty, len veteránske spolky nie. Militarismus dolieha na národy s ohromnými farchami, väčšiu časťku štátnych príjmov sčerie, pre vojsko idú všetky dane a dôchodky, tri roky tam prebáňajú našich ľudí, koľko mrtvého kapitálu je to, koľko pracovných síl odtrhnutých od zárobku a vtedy sa najdú ľudia, čo by si zahráli na vojačkov s federpušom. Nemali dosť tých pohľadkov, ktoré sa im pri vojantíne dostali, ešte aj teraz chcú mať rozpomienku na komisárak a pohlavky. Jakýže kultúrny alebo sociálny cieľ môžu mať tieto spolky? Či by nemohli tieto páni vojaci do hasičského spolku pristúpiť za členov? Zaisť krásnejší cieľ by si s týmto vytíčili, krajšiu službu vykonávali, na základe kresťanskej pomoci a spoluúčinkovania by stáli a ešte aj rovnosatu, za čím ich srdce túži, by dostali. Keď sa ale už tým pánom vojantíci chce silou mocou, obraciam sa s nasledujúcou prosbou na pána mešťanostu Czoborihu: Jako známo, ešte na podzim museli naši spolurodáci, otcovia rodin, delnícki ľudia, chudobní do Dalmácie a Bosnie narukovať jako: Šantavý, Horvát, Zák a iní. Pre manželky svoje a dieťky dostali na pol roka na živobytie 70 korún. Títo ľudia by sa veľmi rádi vrátili domov, bo tisíce je ich v podobnom stave, ženy, dieťky hladujú a oni sú aktívni veteráni,

Pane mešťanostu buďte tak láskavý a miesto týchto ráte vyprostredkovať, by naši budúci veteráni, ktorí na vojenskú službu zabudnúť nemôžu, na miesto jejich povolání boli do Dalmácie a Bosnie, nech si vskutku na vojakov zahrajú a naše ženy im mileradi prepustia tých 70 korún pre jejich rodiny. Tak teda páni veteráni: ajne, zwaj, draj, marš do Bosnie!

Vyslúžený vojak.

— **Náš zverolekár tiež veteránom.** Skalický zverolekár Klein musel tiež narukovať do Bosnie. Mesto žiadalo o prepustenie, ale bolo odmietnuté. Vzdialenosť nášho vskutku pracovitého a odborného úradníka už poslal veľkú škodu zapríčinila nie len jednotlivcom, ale aj mestu, ktorému tieto dni krásny byk uhnul. Toto je tiež vážna príčina ku založeniu veteránskeho spolku.

— **Smrť.** Dňa 7. júna t. r. vytrhla nám smrť z našich radov p. *Ferdinanda Hájka*, dlhoročného zastupiteľa mesta, otvoreného Slováka, ktorý vždy rázne a bezohľadne vystupoval proti utlačovateľom slovenského ľudu. Hájek bol i v cirkevných veciach veľmi činný, preto budeme ho v každom ohľade postrádať. Nech mu je ľahká zem, ktorú tak verne miloval!

— **Vymenovanie.** Jeho Veličenstvo minulý mesiac ráčno vymenovať bývalého dekana holičského dp. Kučeru za prešporského kanovníka.

— **V Holiči** robia novú dlaždenú cestu cez mesto. Už bol svrchovaný čas, aby sa voľačo v tomto ohľade robilo, veď každý človek, ktorý chce cez Holič prejsť, musel si vopred testament urobiť, keď nebol so životom istý. Podobná cesta bude tiež robená i v Skalici od mýta ku mýtu.

— **Nová dráha** bude stavaná a síce úzkokolajná od tehelne až na nádražie. Vždy je nám ľúto, keď našu tehelnú vidíme, jak krásne pracuje a v našich rukách bolo to nie len mrtvým, ale aj zkazonosným kapitálom. Chyba je, že nemáme odborne vzdelaných ľudí. Teraz vidno, že pri odbornom vedení, čo sa dá docieľiť.

— **Zasnúbenie.** Slečna Maria Leviusova, učiteľka vo Veľkom Koválovci, zasnúbila sa s pánom Jozefom Formankom, obchodníkom zo Sudomeric. Menovaná slečna bola vytečnou učiteľkou v pravom slova smysle a s najkrajším prospechom účinkovala v tej milej dedinke viac ako desať rokov. Celá obec ťažko nesie vzdialenie učiteľky svojej, ktorá nie len učila, ale aj vychovávala mládež sebe poverenú. B ahoželáme!

— **Výlet.** Skalická ev. mládež usporiada v pondelok dňa 7. júla výlet do Kopečnice. Odchod o 9. hodine ráno. Vstupné 60 halierov za osobu.

— **Otvorenie mestského hostinca.** Pán Fr. Špaček, prenájomník mestskej hospody na „Trhovisku“ úctive oznamuje, že v nedeľu dňa 6. júla začne šenkovať v novej mestskej hospode.

— **Jestli chcete mať zdravé,** všetkým nemociam vzdorujúce deti, tak im kúpte v skalickom potravnom spolku čerstvú Nestlovú múčku.

— **Kamenné uhlie** dodáva za letnú cenu na prihlášky učinené do konca júla **Gazd. potravný spolok v Skalici.**

— **V skalickom elektro-bioskope** budú predstavené v nasledujúcich dňoch, veľmi zaujímavé čísla, na ktoré vopred upozorňujeme: Dňa 6. júla „Boj o milióny“, dráma v 3 dejstvách. Dňa 13. júla „Tigris“, dráma v 4 dejstvách. Dňa 20. júla „Mamsell Nitouche Operette“, v 3 dejstvách a dňa 27. júla „Gróf s Monte-Christo“, dráma v 3 dejstvách.

— **Presídlenie krajčírskych dielne.** Ct. obecnosť Skalice a okolia úctive oznamujem, že v najbližšom čase svoju krajčírsku dielňu presídlim do domu pána Bondyho vedľa evanjelického kostola a prosím, aby ma moji pt. zákazníci svojimi objednávkami i naďalej ráčili poctiť. Odporúčajú sa do lás. priazeň, značím sa v plnej úcte

Em. Hofbauer, krajč. majster v Skalici.

Verejná hovorňa.

(Za obsah redakcia nie je zodpovedná.)

Podakovanie.

Vyslovujem svoju srdečnú vďaku všetkým, ktorí akýmkoľvek prejavom sústrasti — či písomne, alebo ústne — hľadeli zmierniť môj žiaľ nad odchodom môjho milovaného manžela

FERDINANDA HÁJKA.

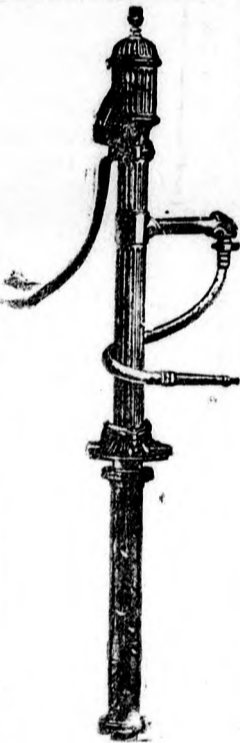
Vrelá vďaka menovite mestskému zastupiteľstvu, hasičskému sboru a všetkým priateľom, ktorí mu na jeho poslednej ceste svojou prítomnosťou poslednú česť preukázali.

Uh. Skalica, dňa 10. júna 1913.

Zuzanna Hájek, vdova.

Odkazy redakcie.

Cteným čitateľom v Holiči. Pán Maximilian Dostál z Holiča nám píše, že následkom babských klebiet dostal sa verejnosťou do podozrenia, že v posledných číslach uverejnené zprávy z Holiča mal on písať. Ponevadž pánu Dostálovi by podobná pomluva čo obchodníkovi mohla škodiť, sdeľujeme ct. čitateľstvu v Holiči, že pán Dostál nám sem tam dopisuje, ale na posledných správach účast ani len slovíčkom nemal a kto niečo podobného tvrdí, jednoducho luže a preto nech pán Dostál takúto osobu pre utrhačstvo potahuje k zodpovednosti.

Pumpy

najlepšie všetkých sústav a výkonov, pevné a trvanlivé. Pre pohon ručný, transmisijný, parný, vodné striekačky, tiež záhradné a na hnojnicu dodáva so zárukou.

Vodovody

pre mestá, obce, verejné ústavy, villy, statky, priemysel, závody, kúpele, záhrady, domy súkromné atď. zariaďuje čo najlepšie

Jan Vitez,

továrna vodovodov a čerpadiel v Prerove (Morava.)

Ceny mierne. Cenníky zdarma.

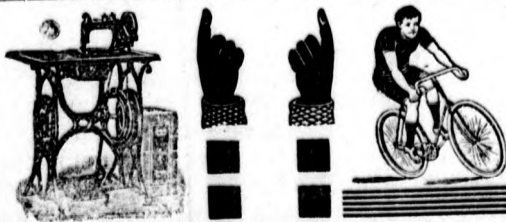

JÁN NOVOMESTSKÝ,

zámočník a strojník v Holiči.

Odporúča ctenému obecnosťu svoj hojne zásobený sklad hospodárskych strojov, ďalej byciglov, sijacích strojov atď.

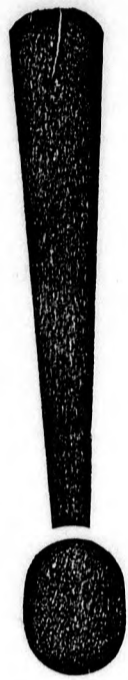
Ceny mierne, obsluha solídna.

Tlačou a nákladom Jozefa Teslíka v Uh. Skalici.

Odporúčame našim gazdinkám KOLÍNSKU CIKORKU

AD. HECHT SYN
HOLICS

Stavební nosiče, staré šiny, všetky druhy železa a železného tovaru, ďalej: špeciálne kopy so značkou „britva“ so záručením. Striekačky pre vinohrady, špagátové povriesla atď. Mimo toho mám vždy na sklade — la portland cement, vápno, tehly, škridlicu, drenažové trubky, cement. trubky, tiež máme na sklade poštorenské flastrovky — a vôbec stavebný materiál každého druhu za solídne ceny. :-:

Spoľahlivé semená:

▼	▼	▼	▼
■	■	■	■
△	△	△	△
■	■	■	■

Datelina červená 2 seč. bez povázky 100 kg. K 240.—, 10 kg. K 25.—.

Repa „Mamutka“ červená obrov. 100 kg. K 120.—, 10 kg. K 14.—.

Eckendorfská žltá obrov. 100 kg. K 144.—, 10 kg. K 15.—.

Miešanky travné pre trvalé lúky 100 kg. K 110.—, 10 kg. K 12.—.

V zaručenej jakosti odporúča **V. Dresler, Příbor (Morava)** odbor. semenársky závod.

Nekupujte

nie iného proti

kašľu

zachrípnutiu, katarhu, zasľemovaniu, krčom a čiernemu kašľu, jako dobré chuťnajúce

KAISEROVÉ PRSNÉ CARAMELLY

so značkou „s tromi jedomi“.

5900 vysvečení po ruke od lekárov a súkromných osôb, zaručujúce istý účinok.

Balík 20 a 40 hal. Krabica 50 hal. Dostať v každej lekárni.